



Samoevalvacijsko poročilo za šolsko leto 2016/17

**Pripravile članice projektnega tima:
Ivanka Stojanović, Jadranka Čabraja, Jožica Kožar, Lidija Stadler in mag. Marija
Lubšina Novak**

Brežice, 2017

1 POTEK SAMOEVALVACIJE

V šolskem letu 2016/17 smo nadaljevali z delom na področju samoevalvacije z namenom ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti. Strokovni delavci smo sistematično načrtovali delo, ga izvajali in tudi spremljali v oddelkih oz. merili učinke vnašanja načrtovanih izboljšav v pouk. Pomembno se nam zdi, da kontrolirano vnašamo spremembe na tistih področjih, ki so se izkazala kot potrebna izboljšav; pomembno pa je tudi, da vnašanje sprememb sistematično spremljamo, sproti korigiramo, če se nam zdi, da ne dosegamo pričakovanih rezultatov, ter ponovno ukrepamo tam, kjer smo zaznali pomanjkljivosti.

Na podlagi ugotovitev (analiza stanja) smo ob koncu cikla samoevalvacije opredelili ukrepe in nadaljnje usmeritve uvajanja izboljšav, ki jih bomo upoštevali pri načrtovanju v naslednjem šolskem letu.

V okviru projektnega tima za samoevalvacijo, ki šteje pet članic (ravnateljica, šolski svetovalni delavki in učiteljici razredne ter predmetne stopnje), smo članice tima pripravljale delavnice za strokovne delavce šole ter spodbujale aktivnosti na omenjenem področju. Glede na to, da smo velika šola, smo dale velik poudarek delu strokovnih aktivov – predmetnim in razrednim. Vodje strokovnih aktivov in vodje timov razrednikov so skupaj z ostalimi strokovnimi delavci v aktivu vodili strokovne razprave, načrtovali, izvajali in spremljali delo ter z rezultati seznanjali učiteljski zbor, učence in starše.

1.1 Prednostna cilja in dejavnosti

Dejavnosti na področju samoevalvacije smo usmerili na že izbrana prednostna cilja iz predpreteklega šolskega leta, ki sta:

- Manj reproduktivnega učenja in več učenja z razmišljanjem
- Razvijanje temeljnih vrednot s poudarkom na odgovornosti

Pri izvajanju dejavnosti za doseganje zastavljenih ciljev smo še večji poudarek kot prvo leto izvajanja namenili prevzemanju odgovornosti učencev za uspešnost učenja (uvedba portofolia za posameznega učenca v nekaterih oddelkih ...). Povečali smo delež diferenciranih in personaliziranih domačih nalog in nadaljevali spremljanje opravljanja domačih nalog ter prinašanja šolskih pripomočkov k pouku. Na različne, za učence privlačne načine, smo poskušali spodbujati interes za reševanje nalog na višjih taksonomskih ravneh. Nadaljevali smo s spodbujanjem samostojnosti učencev pri iskanju podatkov in uporabi virov. Izredno pozitivno se je pokazala uporaba metod NTC učenja in uporaba gibalnih dejavnosti po FIT programu: Kako motivirati učence za učenje. Nadaljevali pa smo tudi z uvajanjem prilagojenih učnih strategij in zanje izdelali kriterije uspešnosti. V veliko pomoč pri doseganju ciljev pri učencih nam je bila podpora staršev; zlasti tistih, ki so otroke redno spremljali in motivirali pri učnem delu. Učitelji so izpostavili pomen medsebojne pomoči, izmenjavo izkušenj (dobre prakse) in doslednosti pri izvajanju dogovorjenega.

V okviru akcijskih načrtov smo po vnaprej pripravljenih merilih spremljali realizacijo na področju izbranih prednostnih ciljev. Na osnovi preteklih izkušenj smo opredelili ukrepe in nadaljnje usmeritve uvajanja izboljšav. Pregled učinkov vnašanja načrtovanih izboljšav v pouk je potekal na delavnicah v obliki strokovne razprave. Strokovne razprave so najprej potekale na ravni strokovnih aktivov, nato pa s pomočjo moderatorjev projektnega tima tudi s celotnim učiteljskim zborom. Na prvi delavnici (24. 10. 2016) so strokovni delavci razmišljali o prednostih in pomanjkljivostih samoevalvacije ter predlagali ukrepe za odpravo pomanjkljivosti.

Skupne ugotovitve o koristnosti samoevalvacije so nam služile kot usmeritev za nadaljnje delo.

Prva spremljava uvajanja načrtovanih izboljšav v pouk je ravno tako potekala v obliki strokovne razprave, in sicer s poudarkom na že zbranih podatkih. Delavnico smo izvedli 19. 1. 2017 in je obsegala delo strokovnih aktivov ter delo razrednikov z namenom predstavitve primerov dobre prakse na področju samoevalvacije. Oboji so predstavili spremljavo uvajanja načrtovanih izboljšav na izbranih ciljih, delne rezultate in učinke izvajanja. **Na tretji delavnici (18. 4. 2017) pa so bili predstavljeni konkretni rezultati, in sicer napredek pri učencih na področju izbranih ciljev. Predstavljene so bile tudi pomanjkljivosti.**

Strokovni delavci so poleg poročil podali še individualne refleksije o svojem delu in predloge za delo v prihodnje. Pokazalo se je, da je spremljava dejavnosti motivacijsko delovala na učence, saj so si prizadevali za doseg dogovorjenega – trudili so se, da bi dosegli zadane cilje. Ob tem so se učenci učili samovrednotenja, medsebojnega sodelovanja. Drug drugega so spodbujali, da bi bili čim boljši. Tako so krepili tudi odgovornost do svojega uspeha in do uspeha drugih.

Strokovni delavci so izkazali pozitiven odnos do samoevalvacije in so v strokovnih razpravah poudarili pomen le-te za nadaljnje delo. Samoevalvacijsko poročilo smo obravnavali na seji učiteljskega zbora 15. 9. 2017 in hkrati oblikovali tudi usmeritve o uvajanju novih izboljšav v pouk v šolskem letu 2017/2018.

V načrtovanje in izvedbo dejavnosti smo vključevali vse deležnike vzgojno-izobraževalnega procesa (učenci, učitelji, starši). Učenci so aktivno sledili zadanim ciljem pri pouku in pri urah oddelčne skupnosti. Z rezultati doseganja ciljev so bili seznanjeni na različne načine (portfolio, žetoni, plakati, različne lestvice, možički, grafi, histogrami, sportikus, jocker, drevo, tabela s smeški, knjiga pohval, ocene izdelkov ...). Starši so sodelovali in pomagali pri izvajanju dejavnosti za doseganje posameznega cilja. Izvajanje dejavnosti so lahko spremljali na različne načine (individualni pogovori, roditeljski sestanki in govorilne ure, eAsistent, poročila na svetu staršev in svetu zavoda ...).

2 REZULTATI

2.1 Ovrednotenje doseganja zastavljenih ciljev

Načrtovane cilje smo v precejšnji meri dosegli, opazen je napredek pri večini učencev. Doseganje načrtovanih ciljev je bilo odvisno od doslednosti vseh pedagoških delavcev in motiviranosti učencev. Pomembno vlogo so imeli starši, tako pri mlajših kot pri starejših učencih. Jasne usmeritve in predlogi šole ter sprotno seznanjanje z napredkom so starše še dodatno spodbudili k sodelovanju.

Na doseganje načrtovanih ciljev so tako vplivali predvsem naslednji **dejavniki**:

- motiviranost in angažiranost učencev,
- zavedanje učencev o pomenu in namenu domačih nalog,
- vztrajnost in angažiranost učiteljev,

- pripravljenost staršev za sodelovanje s šolo, stalno spremljanje otrokove šolske uspešnosti (delo v šoli in doma) ter spodbujanje pri pridobivanju delovnih navad,
- učiteljeva redna in dosledna spremljava učenčevega dela (napredek, težave, sprejemanje navodil, usmeritev in nasvetov ...).

Strokovni delavci šole so načrtovane dejavnosti spremljali in svoje ocene utemeljevali. Zapise so strokovno interpretirali (srečanja v okviru strokovnih aktivov in aktivov razrednikov) in podkrepili s konkretnimi prikazi, ki so nastajali v sodelovanju učencev in učiteljev, in sicer pri urah določenega predmeta in pri urah oddelčne skupnosti; najpogosteje v obliki grafičnih prikazov.

REZULTATI NA RAVNI UČENCEV IN STROKOVNIH DELAVCEV

1. CILJ: Manj reproduktivnega učenja in več učenja z razumevanjem

Dejavnost	Rezultati izboljšav na ravni učencev
Naloge odprtega tipa	- Učenci, ki posegajo po nalogah odprtega tipa, ob reševanju le-teh doživljajo občutek uspešnosti, so zadovoljni in si želijo še več takšnih izzivov.
Seznanjanje s strategijami učenja	- Pri mlajših učencih se je z uporabo BUS (bralno učne strategije) povečala samostojnost pri branju navodil, reševanju besedilnih nalog in posledično motivacija za branje. - Medsebojna vrstniška pomoč učencem, ki še ne obvladajo uporabo BUS. - Učenci bolj objektivno ocenjujejo lastni napredek pri branju. - Učenci, ki obiskujejo OŠ PP NIS, so z usvajanjem in uporabo določenih BUS hitreje ugotovili bistvene podatke, pravilneje zapisali ključne besede in si jih tudi zapomnili. Posledično so postali tudi bolj samostojni. Na njihov napredek je vplivalo tudi dobro sodelovanje staršev.
Navajanje na samostojno iskanje podatkov in virov	- Učenci samoiniciativno izbirajo določene teme in jih predstavijo. Na ta način so uspešni tudi učenci z učnimi težavami. - Učenci kritično izbirajo vire (knjižne, elektronske). - Učenci, ki so bili vključeni v projekt formativnega spremljanja, so bolj samostojni pri raziskovanju.
Izkustveno učenje (poskusi, praktične dejavnosti, vaje ...)	- Učenci iz ključnih podatkov sami sestavljajo nove besedilne naloge, grafični zapis preoblikujejo v besedilo ... Pri povezovanju znanja in izhajanju iz vsakdanjih situacij še potrebujejo usmerjanje (matematika). - Opazna je večja skrb pri urejanju učilnice, pri dosledni uporabi dogovorjenih zaščitnih sredstev in medsebojno opozarjanje na varnost pri delu (tehnika in tehnologija).
Izbirne naloge (diferencirane)	- Učenci pogosteje posegajo po zahtevnejših nalogah pri tujem jeziku, čeprav v številčnejših oddelkih primanjkuje časa za kvalitetno povratno informacijo s strani učitelja. Tovrstno delo je lažje v manjših učnih skupinah. - Reševanje težjih nalog postane učencem dodatni izziv, še posebej v primerih, ko naloge rešijo pravilno.

naloge)	<ul style="list-style-type: none"> - Učenci 5. razreda ob reševanju tovrstnih nalog razmišljajo o lastnem uspehu in predlagajo izboljšave. - Pri družbi vedno več učencev posega po bolj zahtevnih nalogah (višja taksonomska raven nalog), kar se vidi tudi po višjih ocenah. - Tudi učenci z učnimi težavami posegajo po bolj zahtevnih nalogah.
FIT metode	<ul style="list-style-type: none"> - Nekatere metode so učitelji in učenci že ponotranjili, kar prinaša večje uspehe ter zadovoljstvo obeh deležnikov v učno-vzgojnem procesu. - Pozitivno delovanje ustrezno izbranih metod.

Prvi cilj, **manj reproduktivnega učenja in več učenja z razumevanjem**, je bil skozi različne dejavnosti v precejšnji meri dosežen. Pedagoški delavci so tudi drugo leto spremljave doseganja cilja veliko časa namenjali usvajanju bralno učnih strategij, ki učencem olajšajo učenje in pridobivanje novega znanja ter posledično tudi uporabo le-tega v novih situacijah. Veliko nalog je bilo sestavljenih tako, da so omogočale različne poti do rešitev, pa tudi različne rešitve, ki so od učencev zahtevale sodelovanje in utemeljevanje ali pa zagovarjanje stališč.

Učencem, ki so posegali po zahtevnejših nalogah in nalogah odprtega tipa, je bilo reševanje takšnih nalog izziv. Ob tem so doživljali občutke uspešnosti, zadovoljstva, to pa je vplivalo na motivacijo in iskanje novih izzivov – reševanje še kompleksnejših nalog.

Z reševanjem nalog na višji taksonomski ravni nekateri učenci pričakujejo dodatne koristi, npr. višje ocene, kar je spodbuda tudi za učence, ki imajo nekaj učnih težav.

Bilo pa je tudi nekaj učencev, ki so z bojaznijo posegali po nalogah višjih zahtevnostnih ravni, zaradi strahu pred neuspehom so se rajši odločali za srednje zahtevne naloge.

Strokovni delavci so pri doseganju tega cilja uporabljali aktivne metode poučevanja (predvsem Fit4Kid metode, RWCT in NTC učenje), različne didaktične materiale ter eGradiva. Učenci so pri tako vodenem pouku bolj motivirani za delo, saj so precej aktivni in dobijo takojšnjo povratno informacijo.

Učitelji smo nadaljevali z izobraževanjem na področju psihomotoričnega učenja ter spoznavanja aktivnih iger za dvig pouka na višjo kakovostno raven oz. z učenjem novih učnih strategij za podajanje učne snovi, kakor tudi za utrjevanje in preverjanje znanja. Učitelji so s pridobljenim znanjem bogatili pouk z gibalnimi dejavnostmi, ki so učence stimulirale, motivirale in jih spodbujale k ustvarjalnosti. Omogočale so telesno aktivnost vsakega posameznika tudi v učilnici ne le v prostorih, namenjenih športnim dejavnostim. Z učenjem po metodah NTC učenja so učenci aktivirali svoje zmogljivosti in razvijali učne potenciale ter pokazali veliko ustvarjalnosti.

Konkretni rezultati po razredih; pri učencih ugotavljamo naslednje:

- 1. razred – pri učencih je prisotna večja motivacija za branje (pogosto berejo med odmori, usmerjenimi dejavnostmi ...).

- 2. razred – več učencev tekoče bere, boljša je tehnika branja ter razumevanje prebranega. Pri reševanju nalog in iskanju podatkov so učenci bolj samostojni.
- 3. razred – učenci usvajajo in uporabljajo različne BUS – npr. Paukovo strategijo samostojno uporabljajo v paru in skupini, poznajo njen potek in uporabo v novem besedilu. Večina učencev zna poiskati bistvene podatke.
- 4. razred – učenci so nekoliko bolj uspešni pri reševanju nalog na višji taksonomski ravni. Nekateri učenci pri učenju in usvajanju nove učne vsebine uporabljajo različne BUS, kar je razvidno iz njihovih zapisov v zvezkih in posledično v izkazanem znanju. Uvedli so »kozarec znanja«: učenci ga dnevno polnijo z lističi z zapisi, kaj so se naučili.
- 5. razred – povečalo se je število učencev, ki so pri reševanju nalog na višjih taksonomskih ravneh prišli do vseh možnih točk. Evalvacija rešenih »matematičnih orehov« jih je spodbudila k razmišljanju, zakaj pri določeni nalogi niso bili uspešni. Njihova ugotovitev je bila, da ni dovolj nalogo le prebrati, ampak tudi razmisliti o njej, preveriti podatke, skicirati, načrtovati ...
- 6., 7., 8. in 9. razred – motiviranim in uspešnejšim učenem je reševanje nalog na višjih taksonomskih ravneh pravi izziv. Večja motiviranost je pred ocenjevanji znanja. Učenci dosledneje upoštevajo navodila za delo.

Pri slovenščini imajo učenci še vedno težave pri tvorbi povedi: povedi sicer tvorijo, a je njihova vsebina preskromna ali nepopolna. Bolj se trudijo pri ocenjevanju znanja. Starejši učenci so za pisno izražanje v daljših povedih premalo zainteresirani in slabše motivirani. Učenci imajo tudi težave z branjem, saj polovica učencev slabo bere, tretjina pa ne razume daljših in težjih besed, ki jih prebere. Vidno upada tudi interes za branje leposlovja, saj vsako leto manj učencev opravi bralno značko, knjige za domače branje pogosto preberejo površno.

Pri tujem jeziku večina učencev ne opravi naloge do konca, ne upošteva navodil učitelja, kako priti do pravih rezultatov, pisnih izdelkov ne oddajo do dogovorjenega roka ali jih sploh ne izdelajo.

2. CILJ: Razvijanje temeljnih vrednot s poudarkom na odgovornosti

Dejavnost	Rezultati izboljšav na ravni učencev
Dnevna, tedenska in mesečna samoevalvacija učencev	<ul style="list-style-type: none"> - Odgovorni posamezniki kritično spremljajo svoj napredek in načrtujejo nove poti in rešitve. - Postali so bolj odgovorni, samozavestni in osebno zadovoljni. - Podeljevanje pohval za opravljene naloge je pozitivno vplivalo na učence.
Upoštevanje razrednih pravil	<ul style="list-style-type: none"> - Učenci se vse bolj zavedajo posledic, ki jih povzroči neprimerno vedenje. - Iz dnevnega beleženja je opazno, da je slab napredek pri učencih, ki nimajo ustrezne motivacije, primerne zrelosti. Ti učenci tudi nimajo ustrezno usvojenih pozitivnih vrednot. - Večina učencev je kritična do lastnega vedenja; znajo utemeljiti, v koliki meri so upoštevali pravila vedenja.

	Vedno manj učencev potrebuje dodatne usmeritve.
Spremljanje in beleženje pravočasne oddaje izdelkov (aktiv naravoslovja)	- Približno 85 % učencev pravočasno odda izdelke; zelo malo pa jih odda predčasno, kljub možnosti, da učitelj pogleda izdelek in učenca usmeri na dopolnitve ter izboljšave.
Upoštevanje pravil v šolski knjižnici	- Učenci razumejo pomen pravil; pravila so ponotranjili in jih pogosto upoštevajo. To jim prinaša večji užitek pri branju, mir pri pisanju domačih nalog, hitreje opravijo izposojno ali vračanje gradiva ...

Z drugim ciljem, **razvijanje temeljnih vrednot s poudarkom na odgovornosti**, smo želeli povečati rednost pri pisanju domačih nalog in upoštevanje pravil, ki so jih učenci sami predlagali oz. zapisali v svojem oddelku.

Učitelji so učencem ponovno predstavili namen pisanja domačih nalog, njihovo pomembnost ter redno spremljavo njihove realizacije. Pri pisanju domačih nalog so imeli tudi starši pomembno vlogo. S spodbujanjem in nadziranjem svojih otrok ter z redno obveščenostjo s strani razrednika so prispevali k večji realizaciji domačih nalog in k razvijanju odgovornosti za izpolnjevanje domačih obveznosti in oblikovanju delovnih navad pri otrocih. V nekaterih oddelkih so si učenci z določenim številom opravljenih domačih nalog pridobili »jokerja«, ki so ga lahko uporabili pri ustnem ocenjevanju, npr. možnost opravičevanja ali odloženega ocenjevanja. Žal pa je bil upad motivacije prisoten takoj po pridobljeni ustni oceni.

Na osnovi pogovorov v oddelkih, predlogov učencev in zapisanih pravil šolskega reda so nastala interna razredna (oddelčna) pravila. Učenci so bili tako bolj motivirani za njihovo spoštovanje, bolj so se zavedali posledic, ki jih povzroča neustrezno vedenje, lažje pa so tudi sprejemali ukrepe v primerih kršitev. S spremljanjem lastnega vedenja je postala večina učencev bolj kritična in realna – znali so utemeljiti (ne) upoštevanje pravil in posledic.

V nekaterih oddelkih so učenci ustvarjali lastni portfolio, kjer so skupaj s starši in učitelji spremljali napredek na različnih področjih, npr. dosežke na tekmovanjih, natečajih, izbirnih predmetih ipd. Do konca osnovnošolskega izobraževanja ga bodo dopolnjevali.

Zelo dobra praksa se je pokazala pri podeljevanju »sportikusa«. Bistvo tega je, da ga podeljujejo učenci sami, učitelj je le v vlogi opazovalca. Dežurni sportikus ves dan pozorno spremlja dogajanja v oddelku. Ob koncu pouka podeli kartonček modra cona (pozitivno) in kartonček siva cona (negativno). Učenci so kartonček odnesli domov in se pogovorili s starši o razlogih za takšne ocene. Modre kartončke so najbolj pogosto prejeli za nudenje pomoči sošolcem, prijateljsko dejanje, prijaznost.

V knjižnici sta knjižničarki z uvedbo Knjige pohval in graj vplivali na pozitiven odnos učencev do gradiva, upoštevanje knjižničnega reda ter spoštljiv medsebojni odnos bralcev. Učenci razumejo pomen pravil, ki so jih ponotranjili in jih praviloma upoštevajo, kar vpliva na večji užitek pri branju, pisanju domačih nalog ter k večjemu redu pri vračanju in izposoji knjižničnega gradiva.

USMERITVE

Usmeritve za naslednje šolsko leto (2017/2018)

Na osnovi ugotovitev na področju samoevalvacije smo dopolnili obstoječe usmeritve uvajanja izboljšav. V letu 2017/2018 bomo:

- Dali večji poudarek na prevzemanju odgovornosti učencev za učenje (portofolio za posameznega učenca).
- Zvišali delež diferenciranih in personaliziranih šolskih in domačih nalog.
- Še naprej spodbujali reševanje nalog na višjih taksonomskih ravneh.
- Še naprej in tudi v večji meri uporabljali metode NTC poučevanja in učenja ter dosledneje vnašali v pouk gibalne dejavnosti po Fit4Kid programu: Kako motivirati učence za učenje.
- Nadaljevali bomo s prilagojenimi učnimi strategijami (izdelani kriteriji).
- Spodbujali bomo samostojnost učencev pri iskanju podatkov in uporabi virov.
- Učence bomo spodbujali k razmišljanju o usvojenem znanju ter načrtovanju lastnih izboljšav.
- Spodbujali bomo medsebojno pomoč.
- Večji poudarek bomo dali udeležanju učinkovitih vzgojnih strategij.
- Spodbujali bomo vključevanje staršev pri spremljanju doseganja ciljev pri otroku.
- Uporabili pridobljeno znanja v praksi in izmenjali izkušnje.
- Skrbeli za strokovno izpopolnjevanje učiteljev, izmenjavo primerov dobre prakse, timsko delo, medpredmetno in timsko poučevanje ...

V procesu samoevalvacije bomo spremljali in vrednotili doseganje zastavljenih ciljev. To bomo počeli na daljši rok (3 leta), da bodo rezultati vidnejši, saj vemo, da v nekaterih primerih ne pride hitro do vidnejših sprememb. Gre za načrtovano, vodeno, večletno pot, ki nujno vključuje vse dejavnike v vzgojno-izobraževalnem procesu.